

Høringsuttalelse til Regional plan for arealbruk 2021-2030 fra Hitra kommune

Innledning

Hitra kommune er avvisende til en regional plan for arealbruk, og på generelt grunnlag mener Hitra kommune at en slik plan bør ha et mulighetsfokus fremfor et problemfokus. Hitra kommune ønsker likevel med dette å gi et mer konkret innspill til høringsdokumentet.

Slik vi ser det

Hitra kommune har med fundament i [Hitra kommune sin samfunnsplan](#), utformet følgende målsettinger i sin Strategi 2030.

Strategi 2030 er oppsummert i figuren nedenfor, og gir oss i Hitra et felles bilde på hva vi skal jobbe mot, hva vi skal forsterke og utvikle, hva vi skal prioritere for å oppnå det og hvilke målbare effekter det skal ha. Dette kan oppsummeres i de 3 A'er: attraktivitet – attraktivitet – attraktivitet – for næring, bosted og besøk. Sentralt i dette står bærekraft i alt vi gjør. Dette danner grunnlag for vårt syn på Regional plan for arealbruk.

Generell kommentar:

Overordnede styringsverktøy vil slik vi ser det, være av stor betydning for at vi skal kunne nå de målsettingene for bærekraft i fellesskap. Dette arbeidet har vi alle en aksje i, både på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

Utsendt planforslag er et resultat av ambisiøse mål, det er et teksttungt dokument, og det favner bredt. Planen bærer preg av å ta inn i seg overordnede bestemmelser fra ulike regionale instanser samtidig som det refereres til nasjonale mål og retningslinjer, planretningslinjer, lovgivning mm.

Det ville vært en fordel om denne type tekst ikke kom først i planen, da noe av lesbarheten forsvinner i plana når man ikke går rett på målsettingene. Vi foreslår også at man i RPA legger inn linker til eksterne planparter og styringsverktøy. Slik RPA fremstår i dag vil man måtte revidere teksten hver gang man får endring i f.eks. nasjonale retningslinjer for planlegging. Slike detaljer kan ta mye energi bort fra de viktige strategiske diskusjonene i plandokumentet.

Nettopp fordi man har mål om å favne så mye blir det av og til vanskelig å lese hva som er lagt til grunn for strategiene i plana og hva som er anbefalinger til kommunene.

Det kan være en fornuftig løsning å flytte alt som omhandler planveiledning til et eget verktøykapittel i planforslaget. Dette kan frigjøre mer fokus på strategiene.

Når det gjelder enkelte tema vil Hitra kommune påpeke:

I kapittel 3.1.2 kunne mye av det som står i teksten vært illustrert. Det er også påfallende at fylkeskommunen setter mål om å ha «en stedstilpasset plan», men det er svakt definert hva man forstår som vår stedstilpassing. Definisjonen på trøndersk stedstilpassing kunne med fordel vært inkludert.

I tillegg forsvinner viktige poeng da teksten er så omfattende. Et eksempel er på side 21 i avsnitt om Befolkningsvekst og befolkningsnedgang. Her burde setninger slik som «I distriktskommunen kan det være fornuftig å tillate større fleksibilitet og åpne opp for andre arealpolitiske prioriteringer enn i vekstkommunene» vært uthevet slik at dette ikke forsvinner som poeng.

I kapittel 3.2 bør man ha større fokus på illustrasjoner, da dette gjør målsettingene mindre generelle.

I kapittel 4 er bærekraftsmålsettingene uthevet med definisjoner. Dette fungerer bra. Men videre i kapittelet er det til dels mye tekst som skal forklare hvorfor man har definert målsettingene. Tekstmengden er ekstremt krevende å trenge gjennom. Generelt savnes mer bruk av strategiske kart. Dette er et stort savn i planforslaget. Trøndelag fylkeskommune har en utmerket historiefortelling i tallsamlingen Trøndelag i tall. Det å supplere dette underlaget med arealstrategiske valg fremstillet i form av arealkart, ville gitt en god forståelse og mulighet til å operasjonalisere arbeidet mot bærekraftsmålene. Kartet over regionsentrene på side 26 er et godt eksempel på en fremstilling som fungerer.

I utkastet til plan (kap 4.1) brukes begrepet duosenter, som alternativ til f.eks. regionsenter. Hensikten med dette oppfatter vi å være at to kommunesentre skal utfylle hverandre, og da slik at de oppfyller det som benevnes under ett av bærekraftsmålene som «en sterk senterstruktur» og at de skal kunne være et godt alternativ til ett regionsenter. Vi anser dette for å være en god tanke, men vil da påpeke at dette vil fordre at fylkeskommunen evner og vil prioritere et langt bedre kollektivtilbud mellom de to stedene som defineres som duosenter. Helt konkret må dette for eksempel være et busstilbud som for eksempel har avganger minst en gang i timen fra hvert av de to sentrene, i alle fall i tidsrommet mellom kl 06.00 og 22-23.00.

Nå det gjelder fokus, så er det i flere av målene satt stort fokus på sentralisering. Det er urovekkende å se hvordan man ser ut til å legge til grunn de samme føringene for alle tettsteder/ byer i Trøndelag. Det

blir da fristende å spørre om man har nådd sitt eget oppdrag i å ha en stedstilpasset plan for hele Trøndelag.

Det er også flere eksempler hvor viktige tema «smøres utover» i stedet for å bli satt i et strategisk fokus. Dette synliggjøres bl.a. i kap 4.2.2, hvor godstransport inkluderes som tema under bærekraftige bolig- og arbeidsmarkedsregioner. I tillegg kommer godstemaet i kap 4.2.8 knutepunktsutvikling, men temaet gods, er ikke tilgodesett et eget kapittel. Strategiske arealavklaringer og forutsigbarhet rundt godsløsninger er nettopp slike tema som bør ha fokus i regional plan for arealbruk.

Vi legger merke til at det er i kap 4.2 og 4.3 er pekt på at ny boligbebyggelse skal ligge i gang/sykkelaavstand fra eksisterende bebyggelse og at kommunen skal bygge ut attraktive nett for gående og syklende. Hitra kommune har svært dårlig erfaring med fylkeskommunen sitt engasjement rundt utbygging av gang/sykkelveger langs fylkesvegene, og prosessene for å få etablert disse traseene har vært ekstremt krevende. Vi påpeker at det ikke er aktuelt at man skyver fylkeskommunen sitt utbyggingsansvar over på kommunene i større grad enn i dag. Derimot burde en prioriteringsoversikt med kart over hvilke områder/ regioner som kan forvente å få utbygd gang/ sykkelveg (i planperioden) vært lagt til grunn i RPA. Dette ville gitt kommunene mulighet til å vurdere boligutbyggingsarealene lokalt på en mye mer realistisk måte.

Hitra kommune har høyest befolkningsvekst i Trøndelag og er nr 11 i landet. Vi er en distriktskommune med en sterk rolle i utvikling. Det er i flere av kapitlene lagt stor vekt på sentralisering. Dette er pekt som et behov ut fra bærekraftshensyn. Som distriktskommune, ser vi den store betydningen å få aktivitet i bygdene og utenom sentrumsarealene. Vi savner en refleksjon som har fokus på planlegging som balanserer nettopp fremtidens arealbehov i mer sentrale strøk med livskvalitet og utvikling også i grendene slik at man unngår fraflytting i distriktene. Trøndelag består av mange distriktskommuner hvor det er viktig å tenke aktivitet også utenfor byene/tettstedene, og det er svært uheldig om konsekvensene av arealforvaltningen i Norge resulterer i samme utviklingstrend som man har i flere EU-land hvor distriktene fraflyttes på grunn av sterkt sentraliseringsfokus.

I kapittel om naturbasert næringsutvikling ønsker vi å påpeke at kartet som brukes på side 87 er feil etter den siste endring i hvilke kommuner som har stort press i strandsonen. Hitra skal nå være merket med gul farge.

Når det gjelder kap 5.6 sjøområdene er det påpekt i R27 at arealplanlegging i sjø bør gjennomføres som interkommunale planprosesser der det er hensiktsmessig. Her ville det vært til stor hjelp for det strategiske arbeidet om RPA har sagt noe om hvilken inndeling av regionen sine sjøareal som er hensiktsmessig. Man har fremhevet noen av de marine næringene, men det vil i fremtiden være mange fler enn de som står oppnevnt her. Vi savner også en mer aktiv holdning til kartlegging i sjø. Dette er en av grunnforutsetningene for å kunne drive bærekraftig arealforvaltning, og burde vært omtalt som en av pilarene som fylkeskommunen har fokus på. Hitra og Frøya har sammen med bl.a. fylkeskommunen gjennomført prosjektet Aktiv forvaltning i sjø. Denne modellen kan være en måte å innhente kunnskap for resten av fylket også, men da må fylkeskommunen bli tydeligere på at dette er en ønsket strategi for hele fylket.

Vi synes også det er inntatt en for passiv holdning ovenfor forsvarrets skytefelt i sjø. For å nå produksjonsmålene innen marine næringer, er det viktig med nok tilgjengelig areal. En aktiv dialog på nasjonalt nivå mellom involverte departementer om bruken av de arealene som i dag er forvaltet som

skytefelt i sjø, burde være en av Fylkeskommunen sine oppgaver, og inkludert som målsetting i planforslaget.

Det synes også unødvendig å inkludere egen tekst under kap 5.6.2 som forklaring på planlegging i sjø, når det er utarbeidet en egen planveileder for sjøområdene i 2020, [Planveileder sjø \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

Avslutningsvis:

Trøndelag fylkeskommune har oversendt seks punkter som man ønsker svar på. Oversendte punkter fra er listet opp som kulepunkt. Hitra kommune sitt tilsvaret er i kursiv.

- Vil planen bli et nyttig verktøy for kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning?
En god RPA vil være et nyttig verktøy, men slik planforslaget foreløpig fremstår har man gått langt i detaljstyring, men ikke i avklaringer som er viktige regionale tiltak for måloppnåelse. Vi spør oss hvorfor det ikke er tydeligere avklaringer på en del punkter som helt klart er avgjørende for bærekraftig utvikling.

- Vil planen bli et nyttig verktøy for andre myndigheter for oppfølging mot kommunene, og ivaretar retningslinjene nasjonale krav, retningslinjer og forventninger til arealplanlegging og -forvaltning innenfor egen sektor?
Dette overlater vi til andre myndigheter å svare på, men for oss blir rolleavklaringen i planforslaget uklart, da planen tar opp i seg ansvarsområdet til andre myndigheter.

- RPA gjelder hele Trøndelag. Arealutfordringene og mulighetene er ulike både mellom kommuner og internt i kommunene i Trøndelag. Ivaretar innholdet i planen og retningslinjene både hele Trøndelag og disse ulikhetene?
Planforslaget treffer ikke ulikhetene og blir for utydelig på strategiske mål. Det ville vært bedre om man hadde en mer overordnet linje som man lokalt kunne definert sin rolle inn i.

- Det er knyttet både krav, retningslinjer og forventninger fra nasjonale og regionale myndigheter til kommunene sin arealplanlegging og -forvaltning. Vil retningslinjene i RPA bidra til å gi kommunene forutsigbarhet og lokalt handlingsrom?
Planforslaget er teksttungt. Det er referert til ulike myndigheter i tekstform. Dette gjør dokumentet lite fleksibelt. Det ville vært bedre å ha linker til de ulike myndigheter sine veiledere mm.

- Opplever dere retningslinjene som relevante og forståelige?
Vi opplever at retningslinjene er detaljstyrende og tunge å lese. Det hadde vært bedre om man konsentrerte seg om arealforvaltningsprinsippene i kart, og brukt ord i mindre grad.

- Hvilke satsinger med tiltak og aktiviteter mener dere bør inn i handlingsprogrammet for at vi sammen kan nå mål i planen?
Vi mener kartlegging i sjø er en av de viktigste satsingene i regionen fremover. Havrommet er (et av) Norges viktigste næringsarealer. Dette burde hatt mye mer fokus i planforslaget og bør inn i handlingsprogrammet.